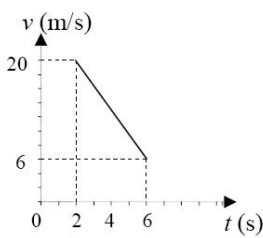
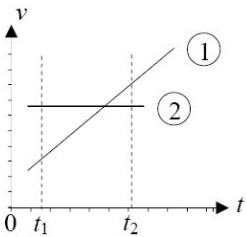
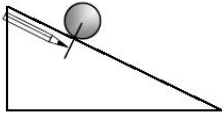
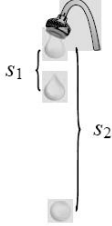

Egyenes vonalú mozgás

Teszt

1.	<p>Melyik a legnagyobb az alábbi sebességek közül?</p> <p>A $1 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ B $1 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ C $3,6 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ D $3,6 \frac{\text{km}}{\text{h}}$</p> <p style="text-align: right;">Válasz: ☐</p>
2.	<p>Egy autó 50 km/h sebességről egy bizonyos fékút megtétele után tud megállni. Hogyan változik a fékút, ha az autónak 100 km/h sebességről kell lefékeznie, változatlan lassulást feltételezve?</p> <p>A A fékút $\sqrt{2}$-szeresére nő. B A fékút is kétszeresére nő. C A fékút négyszeresére nő.</p> <p style="text-align: right;">Válasz: ☐</p>
3.	<p>A tavon 12 m/s sebességgel haladó hajón egy labda a hajó haladási irányával megegyező irányban 5 m/s sebességgel gurul. Mekkora a labda vízhez viszonyított sebessége?</p> <p>A 7 m/s B 8,5 m/s C 13 m/s D 17 m/s</p> <p style="text-align: right;">(2 pont)</p>
4.	<p>Egy autó mozgását ábrázolja a mellékelt sebesség-idő grafikon. Mekkora a jármű átlagsebessége a $t_1 = 2$ s és $t_2 = 6$ s közötti időszakban?</p> <div style="text-align: right;"></div> <p>A) 10 m/s. B) 13 m/s. C) Az adatok alapján nem állapítható meg.</p> <p style="text-align: right;">☐</p>
5.	<p>Két test mozgását ábrázolja a mellékelt sebesség-idő grafikon. Melyik test tett meg több utat a $[t_1 - t_2]$ időintervallumban?</p> <div style="text-align: right;"></div> <p>A) Az 1. test. B) Egyenlő utakat tettek meg. C) A 2. test.</p> <p style="text-align: right;">☐</p>

6.	<p>Egyenes úton keleti irányba haladó autó fékez. Milyen irányú a gyorsulása?</p> <p>A) Nyugati irányú B) Keleti irányú C) Déli irányú</p> <div style="text-align: right;">☐</div>
7.	<p>Álló helyzetből induló, egyenes vonalú, egyenletesen változó mozgást végző test mozgásának első másodpercében 1 méter utat tesz meg. Mekkora utat tesz meg a test mozgásának második másodpercében?</p> <p>A) 1 métert. B) 3 métert. C) 4 métert.</p> <div style="text-align: right;">☐</div>
8.	<p>Egy lejtő tetejéről elengedett golyó egyenletesen változó mozgást végez, és az első másodperc alatt 1 ceruzahossznyi utat tett meg. Hány ceruzahossznyi utat tenné meg az első 3 másodperc alatt?</p> <p>A) 3 B) 6 C) 9</p> <div style="text-align: right;">☐</div>
9.	<p>A vízcsap egyenletes ütemben csöpög. Az ábrán a felső csepp éppen most kezd leesni. Mekkora egymáshoz képest az ábrán jelölt s_1 és s_2 távolság? (A közegellenállás elhanyagolható.)</p> <p>A) $s_2 = 2s_1$ B) $s_2 = 3s_1$ C) $s_2 = 4s_1$</p> <div style="text-align: right;">☐</div>
10.	<p>Az esőcseppek függőleges irányban esnek, 7 m/s sebességgel. Az esőcseppek nyomai a vízszintes pályán mozgó vonat ablakán a vízszintessel 30°-os szöget bezáró csíkok. Mekkora a vonat sebessége?</p> <p>A) 14 m/s B) 12,1 m/s C) 7 m/s D) 8,1 m/s</p> <p style="text-align: right;">Válasz: ☐</p>

Feladat

1.	<p>A 108 km/h sebességgel egyenes úton haladó gépkocsi vezetőjének reakcióideje 0,1 s. A vezető akkor észleli az akadályt az úton, amikor az 95 m-re van tőle. A gépkocsi legnagyobb lassulása -5 m/s^2. Az akadálytól mekkora távolságra tud megállni? Mi történik, ha a vezető fáradt, és reakcióideje 0,2 s?</p> <p style="text-align: right;">(17 pont)</p>
----	--

2.

Ha mozgó autó elé lép egy gyalogos, komoly veszélynek teszi ki magát. Az alábbi táblázat segítségével azt vizsgáljuk, hogy milyen messze kell lennie az autónak abban a pillanatban, mikor vezetője megpillantja a gyalogost, hogy a baleset még elkerülhető legyen.

Egy autó „reakcióútja” az a távolság, amelyet a jármű a gyalogos megpillantása és a fékezés megkezdése közötti időben tesz meg. A „határtávolság” az időben történő megálláshoz szükséges minimális távolság.

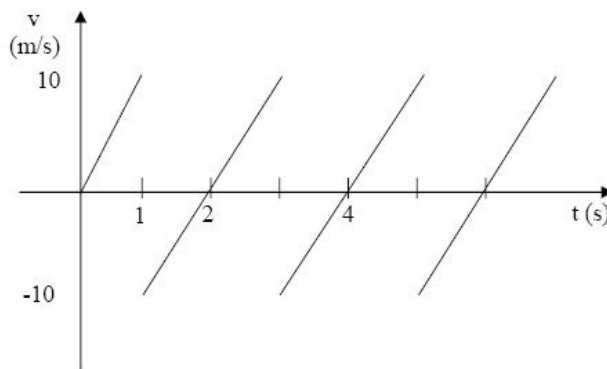
Sebesség (km/h)	Reakcióút (m)	Féktávolság (m)	Határtávolság (m)
30	8	7	
50	14	19	
90	25	63	
110	31	93	

(A távolságok a táblázatban méter pontossággal vannak megadva.)

- Ábrázolja közös koordináta-rendszerben a reakcióút-sebesség és a féktávolság-sebesség függvényeket a megadott értékek alapján!
- Jellemezze a kapott út-sebesség függvényeket az adott mozgástípus alapján! (Ezeket nevezze is meg!) Határozza meg az út és sebesség közötti matematikai összefüggést mindkét esetben! Hasonlítsa össze a reagálás és a fékezés közben megtett utakat! (Melyik a nagyobb?)
- Milyen határtávolság esetén kerülhető el a baleset? Töltse ki a táblázat utolsó oszlopát!

3.

Milyen konkrét mozgással lehetne megvalósítani azt az egy egyenes mentén lezajló mozgást, amelynek sebesség–idő grafikonját az ábra mutatja? Ábrázolja a mozgás hely–idő és gyorsulás–idő grafikonját! Mennyi a periódusideje ennek a mozgásnak? Mi különbözteti meg ezt a mozgást a harmonikus rezgőmozgástól? Miben térhet el a megadott konkrét mozgás a grafikonokon ábrázolt ideális esettől?

(16 pont)

4.

Egy csúzli két, egyenként $D = 25 \frac{\text{N}}{\text{m}}$ rugóállandójú gumiból készült. Egy fiú a csúzliba egy $m = 0,02 \text{ kg}$ tömegű kavicsot tesz, és megfeszíti a csúzli gumijait. A kavics ekkor a talaj fölött $1,25 \text{ m}$ magasan van, a gumik vízszintesek és eredeti hosszukhoz képest 40 cm -rel vannak megnyújtva. A fiú ezután elengedi a kavicsot és vízszintesen kilövi.

(A légellenállás elhanyagolható, a gumikat tekintjük teljesen párhuzamosnak, a gumi nyújtatlan állapotában a kavics éppen a csúzli két ága között van, a kavics függőleges elmozdulásától eltekinthetünk, amíg a csúzlit el nem hagyja. $g = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$.)

- Mekkora erővel tartja a fiú nyújtva a csúzlit, mielőtt löne?
- Milyen sebességgel repül ki a kő?
- Milyen messze esik le vízszintes terepen?

Lejtős példák

370. 30° -os lejtőn, ahol $\mu = 0,1$ 10 kg tömegű ládát egyenletesen eresztünk lefelé. Mekkora a lejtő síkjával párhuzamos „visszatartó” erőt fejtünk ki? (41,33 N)

371. 30° -os lejtőn egy 10 kg tömegű ládát húzunk felfelé egyenletesen a lejtő síkjával párhuzamos erővel. Mekkora ez az erő, ha $0,1$ a láda és a lejtő közötti súrlódási együttható? (58,66 N)

372. Egy vízszintes helyzetű, 3 m hosszú deszka közepén legfeljebb 60 kg tömegű testet tud tartani anélkül, hogy leszakadna. Milyen magas lejtőt kell készíteni belőle, hogy a közepére helyezett 75 kg -os testet elbírja? ($\approx 1,8 \text{ m}$)

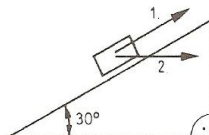
373. Egy 15° -os lejtőn egy testet állandó sebességgel húzunk először felfelé, azután lefelé, mindkét esetben mozgásirányú erővel. A testet felfelé kétszer akkora erővel kell húzni, mint lefelé.
a) Mekkora a súrlódási együttható? (0,803)
b) Mekkora hajlásszögűre kellene a lejtőt beállítani ahhoz, hogy a magára hagyott test egyenletesen mozoghasson rajta? (38,76°)

374. A 8° -os lejtőn a $10 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ sebességgel lefelé haladó gépkocsi kikapcsolt motorral 20 m megtétele után csúszás nélkül megáll.
a) Legalább mekkora volt a tapadási súrlódási együttható a kerekek és az úttest között fékezés közben? (0,392)

b) Mekkora fékezőerő (tapadási súrlódási erő) lassítja az 1000 kg tömegű gépkocsit, ha $10 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ kezdősebességgel felfelé haladva az előző lejtőn, ugyancsak 20 m -es úton áll meg? (1108,26 N)

375. Deszkalapra hasáb alakú testet helyezünk. A deszka egyik végét lassan emelve azt tapasztaljuk, hogy a hasáb akkor kezd lefelé csúszni, amikor a deszkának a vízszintessel bezárt szöge eléri a 30° -ot. Majd ugyanezen szög esetén a deszkán 4 m utat 4 s alatt tesz meg. Határozzuk meg ezen megfigyelt adatok alapján a deszka és a hasáb közötti tapadási és csúszási súrlódási együtthatókat! ($\mu_0 = 0,577$; $\mu = 0,519$)

376. Egy 30° -os hajlásszögű lejtőre fel akarunk húzni egy 40 kg tömegű testet. Mekkora erőt kell alkalmazni, ha a súrlódás elhanyagolható:
a) Ha a lejtővel párhuzamos (1) irányban húzzuk? (200 N)
b) Ha a vízszintes (2) irányban húzzuk? (230,9 N)

*377. Az α hajlásszögű lejtőn húzunk egy testet a lejtő síkjával párhuzamosan. A test a lejtőn fekvő vízszintes egyenes mentén egyenes vonalú egyenletes mozgást végez. A húzóerő nagysága egyenlő a testre ható nehézségi erő nagyságával.
a) Mekkora szöget zár be a húzóerő iránya a mozgás irányával? ($\alpha = \beta$)
b) Mekkora a súrlódási együttható? ($\mu = 1$)